No. 12. Donderdag 24 Maart 1921. 21ste Jaargang.

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:
HOOFDBESTUUR . . . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

21 Maart 1921.

Een en twintig-jarig bestaan van het „*Koloniaal Weekblad.*"

Het Tehuis voor Indische Studenten.

Openingsrede op 15 dezer van den Voorzitter der Commissie van Beheer, den Heer Ir. J. Th. Gerlings.

Dames en Heeren!

Ik acht het een voorrecht bij de opening van dit *Tehuis voor Indische Studenten* het inleidend woord te mogen spreken.

Hetgeen mijn taak bijzonder veraangenaamt is, dat wij ons hier hoofdzakelijk bevinden in een kring van personen, die bekend staan wegens hun belangstelling voor de opleiding van Indische jongelieden. Met hen zijn hier bijeengekomen vertegenwoordigers van de Indische studenten, voor wie dit Tehuis is bestemd. In dezen kleinen kring mogen wij ons heden er in verheugen, dat een sedert vele jaren door ons allen gekoesterde wensch is verwezenlijkt; dat een *Tehuis voor Indische Studenten* is gesticht.

Tot mijn leedwezen moeten wij in deze bijeenkomst de tegenwoordigheid derven van hem, aan wien wij de geldelijke mogelijkheid te danken hebben om dit Tehuis tot stand te brengen, n.l. Z.Exc. den Minister van Koloniën, die de bedoeling had het Tehuis persoonlijk te openen, maar door de zitting der Tweede Kamer daarin wordt verhinderd.

Het verheugt mij als zijn plaatsvervanger den heer Oudemans te mogen begroeten, aan wien, zooals ik nader in het licht zal stellen, het initiatief voor de oprichting te danken is.

Het zij mij vergund thans in korte woorden te

ATTENTIE! In het belang eener goede Administratie worden Heeren Penningmeesters (Secretarissen-Penningmeesters) der Afdeelingen van de Vereeniging „Oost en West", beleefd verzocht hunne aandacht voortdurend te willen blijven schenken aan de op een der achterbladzijden van dit blad, steeds voorkomende opgave van Mutatiën (zie circ. v. 22 Jan.)

IN MEMORIAM.

P. H. v. d. KEMP.

In den ouderdom van 75 jaar is te 's-Gravenhage overleden de heer P. H. van de Kemp, oud-Directeur van het Dep. van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid in Ned.-Indië. De overledene was ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw. Hij werd 20 Mei 1845 te Naarden geboren en was een bekend figuur in Den Haag, waar hij lid van den Raad was. Hij studeerde te Delft, was van 1869 tot 1883 ambtenaar bij den Indischen dienst, aanvaardde in dat jaar de betrekking van leeraar in de Staatsinstellingen en godsdienstige wetten, instellingen en gebruiken aan het gymnasium Willem III te Batavia, werd in 1887 benoemd tot secretaris van het Departement van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid en in 1889 tot directeur van dat Departement. In 1895 trad hij uit 's lands dienst en vestigde zich te 's-Gravenhage.

De heer v. d. Kemp kon men geregeld op de Koninklijke Bibliotheek vinden, waar hij zat te studeeren. Hij heeft aan tal van tijdschriften meegewerkt, zoo ook aan ons Kol. Weekblad en verschillende werken uitgegeven.

Het stoffelijk overschot is Maandag j.l. in alle eenvoud te Driehuizen gecrémeerd.

schetsen, hoe de behoefte aan dit Tehuis zich geleidelijk heeft ontwikkeld.

De Indische student is in Nederland sedert lang geen onbekende figuur. Reeds vele jaren geleden kwam nu en dan een enkele Javaan in Nederland studeeren. Maar het bleef bij enkelingen, zoolang de Javaan van goede opvoeding nog op het standpunt stond, dat alleen de ambtenaarsloopbaan voor hem begeerlijk was.

Het ontwaken van het Oosten in het begin der twintigste eeuw heeft aan deze opvatting een einde gemaakt en daarmede den weg gebaand voor de vrije wetenschappelijke ontwikkeling van den Indiër. Eerst toen is de *Indische student* een verschijning geworden, die wij in toenemende getale tot ons zagen komen.

Hebben die jongelieden, hebben hun ouders of verwanten zich wel altijd voldoende rekenschap gegeven van de goede en kwade kansen, aan den gang naar Europa verbonden? Van den invloed van het klimaat, zooveel ruwer dan het milde Indische? Van de moeilijkheden, verbonden aan de aanpassing van eene hun geheel vreemde samenleving? Veelal niet. De ongunstige gevolgen daarvan zijn niet uitgebleven. Zij konden niet geheel worden weggenomen, maar werden zooveel mogelijk verzacht door de bereidwilligheid van vele Nederlanders om den Indiër, die hulp noodig had, met raad en daad bij te staan. Verscheidene van die vrienden van den Indiër zie ik in dezen kring tegenwoordig — ook vriendinnen. Ik behoef hen niet aan te wijzen; het zou het hun niet aangenaam zijn, maar wel mag ik den naam noemen van een overledene, van *Mr. C. Th. van Deventer*, wien, was hij nog in leven, de opening van dit Tehuis zeker een bron van vreugde zou zijn geweest.

Het streven om in het belang der hier vertoevende Indische jongelieden werkzaam te zijn, trad geleidelijk krachtiger op en leidde tot de oprichting van verschillende commissiën en fondsen. Ik noem in de eerste plaats de Studiecommissie der vereeniging *„Oost en West"* en voorts het *Julianafonds*, het *Max Havelaarfonds*, de *Tjandi-Stichting* en de *Ned.-Indische Onderwijs- en Studiekas*.

Een maatregel van het allergrootste nut voor de Indische studenten hier te lande is geweest de schepping van den werkkring van *raadsman voor studeerenden*, waartoe door den Minister van Koloniën de Oud-Resident, de heer *Oudemans*, werd benoemd. De heer Oudemans trad daarna tevens op als voorzitter van de Studie-Commissie van Oost en West en van een Centraal Comité, waarin alle vereenigingen samenwerken, die in Nederland in het belang der Indische studenten werkzaam zijn.

Als een maatregel van niet minder nut vermeld ik de aanstelling van een bevoegden persoon, die tot taak heeft de aanraking met de in Nederland vertoevende Indische jongelieden te onderhouden en als het ware hun raads- en vertrouwensman te zijn. Deze persoon is toegevoegd aan de Studie-Commissie van Oost en West. Het is de heer Hietink, die tot deze functie is geroepen.

Het was gelukkig, dat deze verschillende maatregelen reeds waren getroffen, toen door de Indische Regeering het besluit werd genomen om het studeeren van Indische jongelieden in Nederland krachtiger dan voorheen te bevorderen, door aan een ieder, die in Indië met goed gevolg het eindexamen der H. B. S. met vijfjarigen cursus heeft afgelegd en voor studie in Nederland geschikt wordt geacht, gedurende eenige jaren een jaarlijksche toelage te verleenen. Het aantal Indische studenten, dat naar Nederland komt, is hierdoor aanmerkelijk toegenomen en men mag verwachten, dat hun getal nog grooter zal worden.

Met het aangroeien van dit getal ging gepaard, dat verschillende bezwaren, verbonden aan het verblijf der Indische studenten hier te lande, zich in ernstiger mate dan tevoren deden gevoelen.

In vroeger tijd zag men zich reeds dadelijk bij het ontschepen voor groote moeilijkheden geplaatst.

De zeereis verloopt in den regel rustig en aangenaam, veelal in gezelschap van landgenooten, die hetzelfde doel hebben. Maar bij aankomst in Nederland stond hij, voor wiens ontvangst niet vooruit gezorgd was, meestal hulpeloos in de vreemde omgeving. Dan begon reeds dadelijk de teleurstelling. Dit behoeft nu niet meer voor te komen. Te Batavia bestaat een *Voorlichtingscommissie*. In den regel heeft zij ambtshalve medegewerkt om het vertrek van den Indischen student naar Nederland voor te bereiden; is dit niet ambtshalve geschied, dan kan men hare medewerking inroepen. Van die Voorlichtingscommissie ontvangt de heer Hietink bericht welke jongelieden te verwachten zijn en met welk stoomschip. Deze zorgt bij aankomst voor

ontvangst en is behulpzaam bij het zoeken van een geschikt onderkomen.

De ervaring leert echter, dat men hierin niet altijd onmiddellijk slaagt. Daarom werd de behoefte gevoeld aan een geschikt verblijf, dat ten allen tijde open zou staan om de nieuw aangekomenen tijdelijk op te nemen, totdat een meer duurzame woning voor hen zou zijn gevonden. Wanneer men hiermede naar genoegen slaagt, is de Indische student een belangrijke stap verder, maar toch zijn dan nog niet alle bezwaren overwonnen. Want al heeft de student een goed tehuis gevonden, dan is daarmede wel voorzien in zijn verblijf gedurende de studiemaanden, maar de vraag blijft open: waar moet hij in de vacantiën heen?

De Nederlandsche student gaat dan naar huis. Maar de Indische student heeft in Nederland geen thuis. Wel zijn er soms gastvrije menschen, die hem eenigen tijd te logeeren vragen, maar hierop kan niet worden gerekend en bij het aangroeiend getal der Indische studenten zal dit nog minder het geval zijn dan vroeger.

Het gemis van het ouderlijk huis kan uit den aard der zaak aan den Indischen student niet worden vergoed. Maar aan dat gemis kan toch worden tegemoet gekomen door het inrichten van een vacantieverblijf, waar hij zich te midden van zijne landgenooten zal bevinden.

Ik noemde U de twee voornaamste doeleinden, die reeds sedert lang naar de stichting van een Tehuis *voor Indische Studenten* deden verlangen; tijdelijk verblijf voor nieuw aangekomen personen en een vacantieverblijf. En wanneer dit zou zijn tot stand gebracht, dan stelde men zich voor dat de Indische studenten ook nog in andere opzichten de voordeelen van een *tehuis* deelachtig zouden kunnen worden. Zij zouden er ook kunnen vertoeven op Zon- en feestdagen en voorts zou het voor hen kunnen worden een gelegenheid tot samenkomst, een brandpunt van gezellig verkeer onder landgenooten.

Het was een mooi plan, maar een kostbaar plan. Voor de financieele zijde van het vraagstuk wist niemand een oplossing, totdat onverwacht de heer Oudemans, de onvermoeide raadsman der Indische studenten, de belangstellenden verraste met de mededeeling, dat de Minister van Koloniën, na overleg met de Indische Regeering, bereid was om een post op de begrooting te brengen voor den aankoop van een geschikt perceel en daarenboven een jaarlijksch bedrag tot dekking van het tekort op de exploitatie.

Voor dit besluit, getuigende van breede opvatting en van helder inzicht in de behoeften der opleiding voor Indische jongelieden, breng ik bij dezen den Minister van Koloniën eerbiedig hulde.

Als plaats van vestiging van het Tehuis werd 's-Gravenhage gekozen. De keuze werd bepaald door de overweging, dat geen andere plaats in ons land in gelijke mate zoowel 's winters als 's zomers aantrekkelijkheid heeft en daardoor voor vacantieverblijf der Indische studenten geschikt is. Nu ik het genoegen heb den Burgemeester dezer stad hier tegenwoordig te zien, maak ik gaarne van de gelegenheid gebruik om dit Tehuis in zijne belangstelling aan te bevelen.

Het voorstel aan den Minister tot stichting van dit Tehuis is uitgegaan van de Studiecommissie der Vereeniging „Oost en West." In den persoon van haren Voorzitter, den Heer Oudemans, breng ik aan haar hierbij hulde voor dezen stap.

De Minister heeft het gelukkige denkbeeld gehad om ook voor het vervolg van de medewerking der Studiecommissie partij te trekken door aan haar het beheer van het Tehuis toe te vertrouwen. Zij heeft voor dat doel eene Commissie van Beheer gevormd.

De Commissie van Beheer is zoo gelukkig geweest den oud-Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, den heer Idenburg, bereid te vinden om de plaats van Eere-Voorzitter in te nemen. Hij heeft daardoor opnieuw blijk willen geven van zijne reeds zoo lang gebleken liefde voor Indië en belangstelling voor alles wat het welzijn van Indië's bevolking kan bevorderen.

Ik heb U reeds geschetst welk een hoogst belangrijke plaats de Heer Hietink vervult bij de behartiging der belangen van de Indische studenten. Men kon zich het Tehuis niet denken, zonder zijne medewerking. Aan hem is als Directeur de algemeene leiding opgedragen. De waarde van het Tehuis voor de Indische studenten zal verhoogd worden door de regeling, dat de heer Hietink in dit gebouw kantoor zal houden als gedelegeerde der Studiecommissie voor de behartiging van de belangen der Indische jongelieden.

De huishoudelijke leiding van het Tehuis wordt toevertrouwd aan eene inwonende Directrice. Het is mevrouw van IJsseldijk, die deze taak heeft aanvaard.

Eene allesbehalve lichte taak wachtte al dadelijk de Commissie van Beheer, toen zij geroepen werd om voor de inrichting van het Tehuis te zorgen. Gelukkig telde zij in haar midden twee dames, mevrouw van Deventer en mevrouw Raedt van Oldenbarneveld, die met hare bekende toewijding aan de belangen van Indië en de Indiërs, bereid waren om zich in samenwerking met den heer Hietink met de inrichting van het Tehuis te belasten. Wij zullen straks in de gelegenheid zijn ons te overtuigen van de uitstekende wijze, waarop deze subcommissie hare moeielijke opdracht heeft ten uitvoer gebracht.

En thans richt ik het woord tot U, hier aanwezige vertegenwoordigers der Indische studenten, voor wie dit Tehuis bestemd is.

Ik moge er op wijzen, dat tot die Indische Studenten zijn te rekenen alle jongelieden, afkomstig uit Oost- en West-Indië, die naar Nederland zijn gekomen om zich voor een wetenschappelijken graad of een wetenschappelijken werkkring te bekwamen.

Van rasverschil zal hier geen sprake zijn. Onze wensch is, dat de vertegenwoordigers van alle volken van den Archipel, even goed als Chineezen en uit Indië gekomen Europeanen, zich hier te huis zullen gevoelen.

Ik heet U welkom in dit huis. Moge het U de gezelligheid en den aangenamen onderlingen omgang brengen, waartoe het is tot stand gebracht. De

Commissie van Beheer roept Uwe medewerking in om het Tehuis aan zijn doel te doen beantwoorden; zij wenscht niet alleen *voor* U, maar ook *met* U werkzaam te zijn.

Ik besluit met tot den Heer Oudemans, als vertegenwoordiger der Regeering, aan wier vrijgevigheid de Indische studenten dit Tehuis te danken zullen hebben, het verzoek te richten het Tehuis geopend te willen verklaren.

Aan dit verzoek voldaan zijnde, volgde een rondwandeling der talrijke aanwezigen door het keurig en practisch ingerichte gebouw.

P. E. B.

In het „Koloniaal Weekblad" van 3 Maart is melding gedaan van het succes, bij de jongste Volksraadverkiezingen behaald door den *Politieken Economischen Bond*. Het sedert hier te lande ontvangen nummer van het orgaan P. E. B. zegt daaromtrent: Van onze twaalf Europeesche en evenveel Inlandsche candidaten zijn er niet minder dan respectievelijk tien en negen verkozen, voorwaar een uitslag, die een beteekenis moet hebben. Het zou zeker van een onjuist politiek inzicht getuigen, indien men aan dezen uitslag als uiting van den volkswil een overdreven beteekenis zou willen toeschrijven, doch niet te ontkennen valt, dat zij, die thans hun stem hebben uitgebracht, vrije en onafhankelijke menschen zijn, behoorende tot het meest tot oordeelen bevoegde en ontwikkelde deel onzer Indische samenleving. De uitslag van deze verkiezingen is een mijlpaal in het leven van onzen Bond en opent een nieuw tijdperk in de ontwikkeling van het politieke leven in Indië. Hoe men ook over den Volksraad moge denken, hij heeft de belangrijke beteekenis, dat de Indische samenleving zich er van rekenschap zal geven, langs welke lijnen die samenleving tot een staatsgemeenschap zal zijn te voeren. Hoe spoediger en juister het algemeen inzicht in deze zaken wordt verhelderd, hoe eerder de gelegenheid zal komen om aan den Volksraad een meer omvattende taak en een grooter verantwoordelijkheid voor het bestuur van die samenleving te verleenen.

De J. P. Coenstichting.

De Voorzitter der Vereeniging „Oost en West" ontving van het comité voor de inzameling van gelden een dankbetuiging voor de medewerking. De netto ontvangsten bedragen *f* 316.123.84.

Dietsche Kunstavonden.

Met een schitterend slot besluit de Haagsche afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond het seizoen. Maandag 16 Maart l.l. hielden in Pulchri Studio alhier de heer Albert Vogel en mevrouw Ellen Vareno zuiver Nederlandsche voordrachten, terwijl op Vrijdag 1 April e.k. de heer Prof. Dr. W. Vogelsang, Rector Magnificus aan de Hoogeschool te Utrecht, een voordracht met lichtbeelden zal geven en mevrouw Jeanne Vogelsang-Hijmans een viool-uitvoering, daarbij begeleid door den heer Hans Goemans.

De Indische Kunstavond.

De Indische Kunstavond, welke op 1 April a.s. in Theater Verkade, Heerengracht 13, gegeven wordt ten bate der op te richten Koloniale School voor meisjes en vrouwen, belooft bijzonder aantrekkelijk te worden. Behalve de beide een-acters van mevrouw Kooy-van Zeggelen, zal er een fraaie Javaansche dans uitgevoerd worden en zal ook de Krontjong-club zich doen hooren.

Kaarten zijn te krijgen bij het Propaganda Comité, bestaande uit de dames:

Mevrouw Bisschop—ten Harmsen van der Beek, Laan van Meerdervoort 201.
Mevrouw Boumeester—de Vos van Steenwijk, Kanaalweg 26.
Mevrouw Broekveldt—Zeijdel, Groot Hertoginnelaan 192.
Mevrouw van Beresteijn—Tromp, Heerengr. 7.
Mevrouw van Gigh—van Gigh, Aert v. d. Goesstraat 24.
Mevr. van Haeften—Dunlop, Javastraat 70.
Mevrouw Haasmann—Mohr, Stadhoudersl. 12.
Mevrouw Koechlin—James, Koninginnelaan, Rijswijk.
Baronesse van Lijnden—von Schmidt auf Altenstadt, Juliana van Stolberglaan 36.
Mevrouw Noto Soeroto—Meijer, Valkenboschkade 626.
Mevrouw Pijnacker Hordijk—Etty.
Jonkvrouwe Case Rengers.
Jonkvrouwe von Schmidt auf Altenstadt, 3e v. d. Boschstraat 2.
Mevrouw Snouck Hurgronje—van Vets, Jan van Nassaustraat 42.
Mevrouw van Suchtelen van de Haare—baronesse Taets van Amerongen, Jan van Nassaustraat 11.
Mevrouw Treub—Groeneijk, Trompstraat 314.
Mevrouw Treub—van Haren Noman, Anthonie Heinsiusstraat 64.
Mevrouw Tückermann—Bosch, Laan Copes van Cattenburch 67.
Mevrouw Verbroek—Maronier, Daendelsstr. 2.
Jonkvrouwe Baronesse de Vos van Steenwijk, Bankastraat 46.
Mevrouw Westerman—Herberich, Huize Santhage, Hoogeweg 18.

Bestuur.

Mevrouw Ros—Vrijman, *Presidente.*
Mevrouw Stibbe—Knoch, *Penningmeesteresse.*
De heer Oudemans, *Secretaris.*
Mevrouw van Overveldt—Biechard, *Vice-Presidente.*
De heer van Olden.

De Indische Week te Leiden.

De Indische week, waarvan het programma der werkzaamheden en de verslagen in de dagbladen zijn bekend gemaakt, werd Maandag 14 dezer geopend met een toespraak van den rector magnificus Prof. R. P. van Calcar.

Deze Indische week, welke ook in de overige universiteitsteden van ons land jaarlijks gehouden wordt en welke een krachtig middel is om de belangstelling van de jongere intellectueelen in Nederland voor de koloniën op te wekken, gaat uit van het Departement van Koloniën en is tot stand gekomen door de bemoeiingen van den heer Dom van Rombeek, Directeur van het Inlichtingenbureau voor den Indischen dienst.

De secretaris der Vereeniging Oost en West woonde de opening bij.

Aan de openingsrede wordt het volgende ontleend:

... rector magnificus ging in het kort de veel... onderwerpen van het programma na en be... dat al deze lezingen ertoe zullen medewer... dat moederland en koloniën in de toekomst ... dan ooit samen gaan. Alles wat de wetenschap ... moederland heeft kunnen bereiken, dient ook ...baar te worden gemaakt aan de ontwikkeling ... koloniën, aldus spreker, doch daarvoor is ...dig, dat hoe langer hoe meer onze studenten ...van zijn doordrongen. Dit geschiedt reeds op ...mende wijze bij hen, die zich ter beschikking ...en voor den Indischen dienst. Voor hen is de ...che week dan ook niet in de eerste plaats be... Zij is voornamelijk voor die studenten, die, ... welke reden dan ook, niet voldoende van de ...kenis onzer koloniën zijn doordrongen. Ook ...nen ervan overtuigd te zijn, dat zij daar ginds ... den evenaar een arbeidsveld kunnen vinden, ...op zij werkzaam kunnen zijn tot eigen voldoe... en in het belang van hun moederland en zijn ...niën als een harmonisch geheel. Met den ...ch, dat de Indische week aan dit doel moge ...woorden, verklaarde de rector magnificus ... geopend.

5e Congres van het Indonesisch Verbond van Studeerenden.

... congres had plaats van 18—20 Maart te ...en.

... den 1en dag werden in den schouwburg Ja...sche dansen met gamelan vertoond, terwijl op ...dagmorgen den 19en, de leden R. P. Singgih ... J. Limburg het onderwerp „Associatie" in...den.

...Avonds van dien dag hield de heer Mr. A. M. ...s eene lezing over: het rassenonderscheid in ..., onderwijs, bezoldiging en staatkunde in ...

... den laatsten dag eene causerie met Indische ...beelden door den heer L. D. Petit; 's avonds ... lezing van den heer B. M. Schuurman over: ...estelijke ontwikkeling in dienst van het volk. ... tusschentijden waren gewijd aan gezellig ver...

...rsoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Geldzorgen en bezuiniging.

... het *Vrijzinnig Weekblad* betoogt de heer ...kkamp), dat de geldzorgen van Indië, gevolg ... van de gesteldheid der internationale markt, ...s van tijdelijken aard behoeven te zijn, indien ... een leening in Amerika geplaatst ziet te krij...

... relaties van Indië met de Vereenigde Staten ... thans van dien aard, dat er in het land van ... dollar voldoende belangstelling te verwachten ...oor een Indische leening, terwijl het voor deze ...sten slechts een voordeel kan zijn, als de ...ote republiek hier gaandeweg een débouché zoekt ... haar overvloed aan kapitaal en energie. Op ... duur kan het kleine Nederland toch niet voor... in de geweldige behoeften van het zich snel ...wikkelende Indië, zoodat vroeger of later steun ... het buitenland een onafwijsbare noodzakelijk...d zal blijken. Wil men daarbij onaangename ...plicaties voorkomen, dan is het zaak, bijtijds ... beslissende stap te doen. De richting daarvan ...vanzelf aangewezen, en de Ver. Staten zullen de ...genheid, om indirect hunne positie aan de Pa...ie te versterken, zeker niet onbenut laten.

Als inderdaad mag worden aangenomen, dat de ...dzorgen van Indië slechts van tijdelijken aard zullen blijken, dan rijst vanzelf de vraag, of het juist gezien is van de regeering om te trachten door bezuiniging de voor 1921 noodig geachte uitgaven meer in overeenstemming te brengen met de te verwachten inkomsten. Vooropstellende dat alleen de begrootingswetgever te beslissen heeft over de meerdere of mindere noodzakelijkheid van de uitgaafposten, erkent schrijver, dat de regeering, als uitvoerster, bij het zich voordoen van tegenvallers, in 't algemeen twee middelen kan aanwenden: leenen op korten termijn, en bezuinigen. De Indische regeering deed beide. Het nadeel van bezuinigen stelt schr. in het licht:

Voor een land in opkomst als Indië beteekent bezuiniging op uitgaven, waarvan de noodzakelijkheid reeds werd erkend, opzettelijke vertraging van het ontwikkelingsproces. De gevolgen daarvan werken nog zeer lang na, want de capaciteit van de landsdiensten is ternauwernood voldoende om een als normaal te beschouwen werkprogram binnen den gestelden tijd af te handelen, zoodat achterstand van eenige beteekenis feitelijk niet is in te halen. Bovendien is het kostbaar, den gang van een op volle kracht werkende machine tijdelijk te vertragen, ook omdat het uiterst moeilijk is, bij een kunstmatig beperkte productie alles in de juiste volgorde en op tijd af te werken.

Schr. oordeelt voorts, dat de uitvoerende macht niet naar eigen inzicht belangrijk kan afwijken van een eenmaal goedgekeurde begrooting:

Zijn de omstandigheden na de vaststelling eener begrooting zoodanig veranderd, dat de regeering belangrijke afwijkingen onvermijdelijk acht, dan zal zij den begrootingswetgever in de gelegenheid hebben te stellen, zich daarover uit te spreken. Deze heeft te beoordeelen en te beslissen, ook zelfs indien de regeering gemeend heeft op die beslissing te moeten vooruitloopen, in welk geval het een zaak wordt van verantwoordelijkheid en van vertrouwen in het regeeringsbeleid.

Naar onze meening kan derhalve de kortelings benoemde bezuinigingscommissie geen andere taak zijn opgedragen, dan het doen van voorstellen aan de regeering betreffende de meest rationeele inkrimping van een te kostbaar geacht werkprogram. De regeering zal dan hebben te overwegen, of er voldoende aanleiding bestaat, een begrootingswijziging uit te lokken.

Volksvoorlichting in Nederland.

Het is werkelijk niet doenlijk, meent de *Java-Bode* met het *Soer. Hbld.*, voortdurend de aandacht te vestigen op de dwaasheden door de Nederlandsche Pers begaan bij de voorlichting van haar lezers. Het is thans de *Tribune*, hetwelk onder den titel „Nieuwe schanddaad van het Kapitalisme" meldt, dat „honderdduizend dooden gevallen zijn in Toeloengagoeng als slachtoffers van het Hollandsche Kapitalisme".

„Als wij aan Indië denken," zegt de Tribune, „dan doemen voor ons deze beelden op: Indië is een wingewest van Hollandsche kapitalisten. De bevolking wordt als slaven door de overheerschers beschouwd. Ze worden uitgekleed en getrapt, gemarteld en gedood door hun overheerschers. Hun onderdrukkers zijn de Hollandsche kapitalisten met hun knechten. De Inlanders en wij, Nederlandsche proletariërs, zijn broeders in de ellende.

Wij hebben de Indiërs dan in de eerste plaats te zien als onze mede-uitgebuitenen, onze mede-getrapten, die evenals wij worden beschouwd als machinedeelen door de heeren kapitalisten. Uit dit feit volgt, of beter gezegd moet volgen, dat onze belangstelling en sympathie voor hun lijden door het kapitalisme veroorzaakt, niet mag verflauwen; integendeel, wij moeten het als onzen plicht beschouwen alles naar ons vermogen te doen om onze bruine broeders van de tyrannie en hebzucht van het Nederlandsche kapitalisme te bevrijden."

Verderop citeert het blad een fragment uit een Indischen brief, waarin gemeld wordt, dat alleen te Toeloengagoeng tengevolge van een geheimzinnige ziekte meer dan 100.000 dooden zijn gevallen.

„De doctoren dachten eerst aan een soort beri-beri, wat niet te verwonderen is, aangezien de Indische regeering de rijstvelden overlevert aan de hebzuchtige suikerkapitalisten. Zooals je weet, is beri-beri een ziekte met hart- en zenuwverschijnselen tengevolge van het eten van ongeschikte rijst. Een nader onderzoek door geleerde doktoren heeft echter uitgemaakt, dat deze ziekte veroorzaakt wordt door vetgebrek.

De ziekte heet — als ik me niet vergis — avitaminose. Van eenige doktoren kreeg ik eindelijk te weten, dat avitaminose een ziektevorm is, die zijn ontstaan te danken heeft aan vitaminen. Vitaminen zijn, volgens mijn zegslieden: edele voedingsstoffen, die in kleine hoeveelheden in onze versche voedingsmiddelen aanwezig zijn, die wij voor onze gezondheid en voor ons leven noodig hebben. Scheurbuik, de oude ziekte van de Jantjes in vroegere eeuwen, moet zoo'n ziektevorm zijn.

Enfin, het is niet mijn bedoeling om een verhandeling te schrijven over ziekten, dus laten we terugkomen tot de oorzaken van dat avitaminose van Toeloengagoeng. Zooals je wel weet, krijgen de Inlanders hun vet in den vorm van plantaardig vet, voornamelijk cocosvet. Nu is Toeloengagoeng en omstreken een van de cocosrijke, zoo niet de cocosrijkste plaats van geheel Java. Toch sterven de Inlanders bij een honderdduizendtal en groeien de kinderen niet door vetgebrek."

Commentaar overbodig! besluit de *Java-Bode*.

De *Sum. Post* schrijft o.m., naar aanleiding van dit artikel, nimmer gehoord te hebben dat te Toeloengagoeng honderdduizend personen tengevolge van een geheimzinnige ziekte gestorven zijn. Met dergelijken kost wordt een deel van het Nederlandsche volk aangaande Indië voorgelicht. Verwonderen doet 't het blad niet. Als het ziet, hoe sommige zich communist noemende politieke charlatans in Indië te werk gaan, behoeft het zich omtrent 't geen naar Holland gemeld wordt, geen de minste illusie te maken.

Twaalf millioen voor opium.

In de zes of zeven jaren, dat de Opiumregie ter Oostkust werd ingevoerd, is het verbruik gestegen van vier tot vijf en acht en tien, eindelijk tot twaalf millioen gulden.

Wij vragen ons af, aldus de *Deli Crt.*, waar het einde zal zijn, indien de Regeering niet ingrijpt. Want de als maatregel tot beperking bedoelde prijsverhoogingen blijken in de practijk niet als zoodanig te werken en slechts steeds meer geld uit de zakken der opium-slaven te halen. En begrijpt men wel, wat dat voor de volkskracht en de ontwikkeling der Oostkust beteekent?

Zelfs wanneer we de gevolgen van het opiummisbruik op het physiek der schuivers een oogenblik ter zijde stellen, dan beteekent het, dat de Chineesche gemeenschap ter Oostkust jaarlijks meer dan twaalf millioen gulden wegwerpt aan een nutteloos weelde-artikel, terwijl met dat geld wonderen waren te verrichten ten bate van de ontwikkeling dier gemeenschap, door de oprichting van scholen en clubs, betere woningen, het tegengaan van kindersterfte, bestrijding van ziekten en verhooging van het levensgeluk dier menschen.

En de schadelijke werking van de opium tevens in rekening gebracht, beteekent dit, dat de technische arbeiders van dit gewest, waaraan een schromelijk tekort bestaan, jaarlijks hun arbeidsprestatie met een hoogst belangrijk percentage verminderen, hun leven verkorten en hun nageslacht schaden.

Ziedaar zeer in het kort de economische gevolgen van dit kwaad.

Een toename van het opiumverbruik ter Oostkust in deze mate staat gelijk met zelfmoord.

De middelen ter bestrijding? Laat de Regeering van dit opiumbloedgeld de helft besteden aan de bestrijding. Zij kan daarvoor een tiental ontwikkelde Chineezen aanstellen, die overal rondgaan, te beginnen in de scholen, en de bewijzen meebrengen van het nadeel dat de gemeenschap zichzelf toebrengt op deze wijze; zij kan een anti-opiumhospitaal stichten, waar de verslaafde lijders van hun ziekte worden genezen en zij kan door woord en beeld de Chineesche gemeenschap terugbrengen van dit kwaad.

De Medansche correspondent van het *Soer. H*... schrijft over dit onderwerp o.m.:

Van opiumregiezijde verklaarde men mij, dat een bestrijding van het opiumverbruik ter Oostkust practisch onmogelijk zal zijn. Men komt daarbij onmiddellijk in conflict met de ondernemingen, waar onnoemlijk veel Chineezen werken. Men moet den Chinees kennen om te begrijpen, dat een vermindering van de hoeveelheid opium onvermijdelijk moet leiden tot mindere arbeidsprestatie. Een Chinees vertikt het nu eenmaal zonder opium te werken.

Duidelijk is dat gebleken bij de proefneming der regeering bij den aanleg van den Zuid-Sumatra spoorweg, waar men het werk wilde doen verrichten door „opiumvrije" Chineezen. De Chineezen werden daartoe gekeurd en bij gebleken „opiumvrijheid" aangenomen. Werd nu naderhand bevonden, dat een Chinees wèl schoof, dan werd hij ontslagen en kwam de schade ten laste van den aannemer. Natuurlijk liepen er wel Chineezen onder die schoven, en om hen nu niet direct in de gaten te laten loopen, zorgden de aannemers er wel voor, dat er zoo af en toe wat opium naar de werkplaatsen kwam. Met het gevolg, dat ook de andere Chineezen werden aangestoken, zoodat de geheele proefneming ten slotte een groote mislukking bleek.

Ook de proefnemingen van de B. P. M. is op een mislukking uitgeloopen. De aannemers mochten geen opium verstrekken aan de koelies, die het daarop vertikten verder te werken. Aan den anderen kant stond de B. P. M., die order gaf, dat op een bepaalden tijd de een of andere pijpleiding gereed moest zijn. En aangezien voor den aanleg daarvan werklieden noodig zijn, die „werken", zorgden alweer de aannemers, dat er opium kwam. Eenvoudig smokkelhandel dus......

Ter Oostkust zou zich ten slotte hetzelfde voordoen. Willen de Chineezen wegens gebrek aan opium niet verder werken, dan kan er ook niets komen van verdere openingen van de terreinen der verschillende maatschappijen. Wanneer in de rubberindustrie weer normale tijden aanbreken, dan moet er geopend worden. Dus moet er opium zijn, onverschillig op welke manier. Bovendien zouden bij een opiumverbod de Chineezen al spoedig grijpen naar een ander bedwelmingsmiddel en dan is het eerste natuurlijk: drank.

En dan is ons leed niet te overzien. Reeds thans zijn de gevolgen van den opiumbestrijdingsdienst op Java te bespeuren in een toenemend drankmisbruik, naar ik van opiumregiezijde verneem. En ook ter Oostkust is iets dergelijks bereids te bemerken.

Wat ter Oostkust gedaan *kon* worden, is gedaan, verzekerde mij een ambtenaar van de opiumregie. Het opiumkwaad dreigde ook de Bataklanden te zullen vergiftigen, doch daaraan is door een licensie-systeem, waarbij aan alle gesignaleerde schuivers een vergunning werd verstrekt, zoo goed als een einde gemaakt.

De voornaamste oorzaak van de sterke stijging van het opiumverbruik is wel, dat voortdurend de loonen stegen. De koelies kregen meer inkomsten, welke zij niet besteedden aan voeding of kleeding, doch naar den aard van den zoon van het Hemelsche Rijk aan opium, het eenige, dat een Chineesche koelie per slot van rekening wenscht. Schuiven en dobbelen!

Ter Oostkust wordt niets gedaan om het kwaad te keeren. Of de methode, door de *Deli Ct.* aangegeven, veel zal uitwerken? Wijst de opiumbestrijdingsdienst op Java op resultaten in die richting?

De geneeskracht van klapperwater.

Dr. Boldingh sprak in een rede te Banjoewangi van geruchten betreffende de geneeskracht van klapperwater.

…t *Soer. Hbl.* acht het daarom niet ondienstig, …et algemeen belang een en ander aan te halen …et bekende werk van mevrouw Kloppenburg-…teegh, een minstens even groote, zoo niet groo-…autoriteit op dat gebied.

Het water van de klapa idjo, soms aangelengd …klapperolie, is een geneesmiddel tegen vergif-…gen, ook van honden en vee.

Het water van de oude klapa idjo helpt tegen …oninevergiftiging.

Het water van de jonge klapa idjo (degan …geneest *inwendige bloedingen*, koorts, darm-…dingen en moeilijk urineeren.

Rauwe klappermelk (santen), achter elkaar …glas vol opgedronken, helpt tegen vischvergif-…g.

…t middel is derhalve uiterst eenvondig en …koop. Waar in de rimboe geneeskundige hulp …poedig te krijgen is, doch klappers wel dadelijk …e hand zijn, is het van groot belang voor plan-…en andere rimboe-bewoners dat middel toe te …n in afwachting van een dokter. Klapperwater …melk zijn toch beslist onschadelijk voor zieken. …wordt beweerd, dat het veel drinken van klap-…water zwakte in de knieën veroorzaakt. Oud-…tairen, die zich te velde daaraan hebben bezon-…, ontkennen zulks echter beslist.

Planters te veel.

…*Cultuurbond*, een entrefilet van de Java-Bode …nemend aangaande het surplus aan planters in …raits, voegt er aan toe:

…s het zoo voortgaat, zal binnenkort ook in de …res de tijd komen van „the survival of the …st", zooals die kwam in den Oosthoek van Java, …periode van malaise in de koffiecultuur, nu …20-tal jaren her. Dan zal er schifting zijn; de …en zullen worden aangehouden en de minder …amen zullen kunnen heengaan.

…wij roepen het onzen leden nogmaals toe: …nt u voor den tijd! Tracht door studie van …ak tot de „surviving" in uwe cultuur te behoo-… ziet gij daartoe geen kans, wapen u dan, even-…door studie, met kennis van boekhouden of …dan ook, om, als het fatale moment daar zal …ook elders dan in de cultures een gewilde werk-…cht te zijn!

UIT DE INDISCHE PERS.

Een dapper inlandsch gezin.

…et schijnt dat er in de Inlandsche rooverswereld …al een kentering te constateeren valt, zegt de …espondent Séno van de „Djawa Tengah" in …nummer van 24 December 1920.

…aren de ketjoes vroeger bij hunne overvallen …eils overmoedig en gaven zij weinig of niets om …eigen en anderer leven, tegenwoordig denken …er anders over en trekken zij zich, als er weer-…d wordt geboden, al spoedig terug.

…aaneensluiting van de Inlanders onder lei-… van de Sarikat Islam en de versterkte politie-…t op Java zijn aan de ketjoes zeer wel bekend, …at, als zij bij hunne avonturen zien dat geen …es te verwachten is, zij al heel spoedig de vlucht …en.

…it bleek onlangs bij een bende van ongeveer …n, die het huis van Pak Waritam, oud-hoofd …mitoea) van de desa Sengor, district Watoe-…mpoel, wilde overrompelen.

…et gezin, bestaande uit 3 personen, n.l. man, …uw en zoon, behoorde zeker niet tot de vrees-…ligste; in elk geval had Pak Waritam reeds in …n jeugd den naam van een haantje de voorste.

Bovendien behoort hij op dit oogenblik, als be-…er van eigen droge en natte rijstvelden, tot de …aangevende personen in de desa Sengor en …t hij dus iets te verdedigen.

…u had Pak Waritan te voren bericht ontvangen …t de bende een overval op zijne woning beoogde, zoodat hij in de gelegenheid was met zijn zoon Satem, die ook als een flink persoon in het dorp bekend staat, de noodige voorzieningen te nemen en de wapens bij de hand te hebben.

Toen dan ook de bende de deur der woning wilde forceeren, snelden beide personen de roovers tegemoet; de vrouw van Pa Waritam doofde de lamp uit en riep, door op de tontong te slaan, om hulp, hetgeen door de nabijliggende desa's werd overgenomen.

De ketjoes zijn er deze keer vrij slecht afgekomen. Zij namen met achterlating van een sabel en een defecte revolver de vlucht naar Poerbolinggo (Banjoemas), terwijl het hun niet gelukte ook maar iets te rooven.

De politie vervolgde de bende, doch het is haar niet gelukt eenig licht in de zaak te brengen.

Dat de ketjoes het hebben moeten afleggen tegen Pak Waritam, verhoogt natuurlijk niet weinig zijn naam in het dorp Sengor.

Vermeerdering van inkomsten van het Mangkoe Negarasche Vorstenhuis.

Eén der ambtenaren van het Mangkoe Negarasche Vorstenhuis (Soerakarta) schreef, met betrekking tot den voorspoed der landbouwondernemingen in dat landschap, dat de winst over het toekomende jaar niet beneden de 13 millioen gulden zou bedragen, hetgeen de „Sinar Hindia" aanleiding heeft gegeven om het Vorstenbestuur van Soerakarta op te wekken dit bericht eens ter harte te nemen en te trachten in zijn ressort niet achter te blijven bij den vooruitgang van de Mangkoe Negarasche landen.

Wanneer dit Vorstenbestuur er in de werkelijkheid naar streeft het land vooruit te brengen en der bevolking zelfstandigheid te verschaffen, dan is dit onderwerp zeer zeker een van primair belang.

Hetgeen in de Mangkoe Negarasche landen tot stand kan komen, moet ook in de Solosche landen om den kraton kunnen worden volbracht. Deze toch zijn zeker 3 maal grooter in uitgestrektheid dan de landen van Mangkoe Negara, terwijl de daaruit verkregen inkomsten die van gemeld landschap overtreffen.

Doch in den kraton wordt het geld dat binnenkomt dikwijls voor tal van onnoodige zaken besteed en is het sparen van geld geen gebruik.

De gemelde 13 millioen, hoofdzakelijk verkregen van de suikerfabrieken in de Mangkoe Negarasche landen, zullen het resultaat zijn van het werk der ambtenaren in dat landschap, die, behoorlijk wetenschappelijk onderlegd, bovendien eene correcte administratie voeren.

Die ambtenaren zijn allen, behalve familieleden van den Vorst, ook fabrieksleiders, terwijl de boekhouding geheel op commercieele leest is geschoeid.

In het blad „de Nieuwe Vorstenlanden" kan men de mededeeling vinden, dat in het jaar 1920 twee der Mangkoe Negarasche suikerfabrieken een winst hebben gemaakt van *f* 3.000.000 en dat is een groot verschil met de winst, welke de fabrieken van den Soesoehoenan hebben opgebracht.

En waar de welvaart van een land ten nauwste samenhangt met den geldelijken toestand waarin de landskas verkeert, daar is het raadzaam voor het Solosche Vorstenbestuur om aan het Mangkoe Negarasche beheer een voorbeeld te nemen en dat na te volgen.

Een samenwerking van den Patih Kraton en den Patih van het Mangkoe Negarasche Vorstenhuis zou de zaak zeker ten goede komen, waarbij echter rekening zou moeten worden gehouden met de navolgende omstandigheden:

a. dat de uitgaven van het bestuur der Solosche landen steeds stijgende zijn en de omvang der terreinen afneemt naar gelang deze perceelen in handen van het Gouvernement vallen;

b. dat de Solosche gronden, als uitgestrekter dan

de Mangkoe Negarasche, ook meer op kunnen brengen.

Zulk eene samenwerking tusschen de beide Vorstenbesturen moet tot gunstige resultaten leiden en zou gaarne gezien zijn door alle toongevende personen in de beide landschappen en door allen, die in de welvaart van die landen belang stellen

Het is te hopen, zegt de schrijver, dat het Solosche Vorstenbestuur een open oor zal hebben voor hetgeen hier werd neergeschreven. (*Djawa Tengah* 27 Dec. 1920).

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Een Japansche politie te Amoij?

Zooals bekend, is Amoij een vestiging in China, waar o.m. vele Engelsche handelsfirma's hun bedrijf uitoefenen.

In de „Djawa Tengah" van 24 December 1920 wordt nu melding gemaakt van een uit China ontvangen opvallend bericht, dat generaal Lie Hoe Kie, gouverneur van de provincie Hokian, een telegram aan de Chineesche Regeering te Peking heeft gezonden, meldende, dat de Japansche consul te Amoij een eigen politiemacht met de noodige stations in dienst heeft gesteld. Deze daad zou zijn verricht ingevolge opdracht van de Japansche Regeering.

Van de zijde van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken te Peking is aan den Chineeschen gezant, den heer Hoe Wie Tik, te Tokio de instructie gegeven tegen deze niet gebruikelijke handeling van den Japanschen consul op te komen en te trachten haar ongedaan te maken.

De Chineesche pers wijst er op, dat nog niet zoo heel lang geleden de Japansche Regeering reeds pogingen heeft gedaan om te Amoij en te Hoktjoe politiestations met personeel in dienst te stellen, doch dat daarvan toenmaals niets gekomen is tengevolge van het ingediende protest der Chineesche Regeering. De Japansche politiemacht werd toen uit geheel China teruggetrokken.

Het feit, dat de Japansche Regeering zulk een prijs stelt op de aanwezigheid van eene eigen politiemacht te Amoij, is gelegen in de ligging van die stad, die als de sleutel van de Hokian-provincie wordt beschouwd en de gelegenheid geeft toezicht uit te oefenen over het tegenover de Chineesche kust gelegen eiland Formosa.

Zonder evenwel de plaatselijke autoriteiten te raadplegen, heeft de Japansche consul te Amoij thans eigen personeel in dienst genomen, dat in opdracht heeft de noodige gebouwen op te richten, waarin aan het politiekantoor en aan de politiewacht plaats is gegeven, terwijl ook op een arrestantenlokaal en op een vertrek voor de voorloopige onderzoekingen is gerekend.

De heer Tan Pai Kan, Taidjin van Amoij, heeft zijne ondergeschikte ambtenaren van instructies voorzien.

Het rapport is reeds naar Peking verzonden en men hoopt dat de Japansche Regeering haren consul te Amoij zal terugroepen.

Finantieele aangelegenheden in China.

a. De rechtbank te Peking heeft thans voldoende aanwijzingen gekregen, om de heeren Tan Joe Tjoen, Lie Sie Hoo, Ing Sie Oen en nog tal van anderen in beschuldiging te stellen wegens verduistering van 's lands gelden, omkooperij, enz. Deze beschuldiging zal weldra openbaar worden gemaakt in de officieele nieuwsbladen.

Genoemde personen zijn leden van de Anfu Club, waaronder wordt verstaan de militaire partij in China.

b. De vertegenwoordigers van China bij den Volkenbond hebben toezending verzocht van 300.000 dollar. De Regeering te Peking maakte evenwel slechts 100000 dollar over, hetgeen aan de vertegenwoordigers aanleiding heeft gegeven om telegrafisch op toezending van het oorspronkelijke aangevraagde bedrag aan te dringen. (*Djawa Tengah* van 24 Dec. 1920).

Vorstelijke bezoeken aan Japan.

De Vorst van Siam heeft het voornemen, om in den loop van het jaar 1922 een bezoek te brengen aan den Keizer van Japan, hetgeen door dezen met groote vreugde is begroet. Dit bezoek zou reeds vroeger hebben plaats gehad, ware de hofrouw wegens het overlijden van familieleden niet tusschen beiden gekomen.

Verder is een bezoek in het jaar 1922 aan het Japansche Hof toegezegd door den Prins van Wales, hetgeen door de Japansche Regeering is aangenomen. (*Djawa Tengah* van 24 Dec. 1920).

Japan en de Ned.-Indische petroleum.

Blijkens eene mededeeling, voorkomende in de „Pewarta Soerabaya" van 10 December 1920, kan men in het Japansche blad de „Kobe Chronicle" lezen, dat het eiland Sumatra met zijne talrijke petroleumbronnen in Japan in het geheel niet wordt vergeten.

Een Nederlandsche concessionaris is in het begin van het jaar 1920 in Japan aangekomen met het doel zijne petroleum-concessie te verkoopen.

De Nihon Schrije Kaisha (Japansche Olie-Maatschappij) had veel lust op de gedane voorstellen in te gaan en zond reeds verscheidene bekwame mijnbouwkundige ingenieurs naar het bewuste eiland, ten einde een nauwkeurig geologisch onderzoek in te stellen. De uitkomsten waren gunstig, n.l. tal van vindplaatsen op een zeer uitgestrekt terrein.

Een degelijke en ernstig opgevatte exploitatie zou zeker tot gunstige financieele uitkomsten leiden.

Er bestond echter een groot bezwaar. Voor de exploitatie van het uitgestrekte terrein werd 10 millioen yen geëischt, hetgeen boven de financieele kracht van de Nikon Schrije Kaisha Maatschappij ging, aangezien zij slechts met bescheiden kapitaal werkt. Zij heeft zich dientengevolge met de Hoden Petroleum Maatschappij in verbinding gesteld en deze twee maatschappijen hebben aan de Japansche Regeering om toekenning van een geldelijk voorschot verzocht tegen betaling van een matige rente.

Het opgegeven motief om dit doel te bereiken is geweest de groote belangen, welke, ook voor Japan, aan deze aangelegenheid verbonden zijn en dat de kans, om op een gunstige manier in het bezit te komen van petroleumbronnen, zich niet zoo gemakkelijk zal herhalen.

De Japansche Regeering voelt wel veel voor de zaak, doch beschikt zelve ook niet over voldoende geldmiddelen.

Dit is de reden dat de aangelegenheid nog niet haar beslag heeft gekregen.

LITERATUUR-OVERZICHT.

In- en Uitvoer.

De heer Th. o[p] d[en] C[oul] geeft in het Nr. van 16 Maart het eerste gedeelte eener beschouwing over „Onze Indische cultures en hare vooruitzichten in 1921". Schr. zegt, dat in de geschiedenis van onze koloniale cultures wellicht geen jaar is aan te wijzen, dat zich in den aanvang zoo gunstig liet aanzien en waarvan het einde zulk een troostelooze inzinking bracht als 1920. Met cijfers, die een beeld geven van de geweldige prijsdalingen, toont hij aan hoe verrassend snel de débacle is gekomen. Dat ondanks alles toch nog tal van ondernemingen in 1920 behoorlijke resultaten konden behalen, danken zij aan de vóór-verkoopen in den aanvang van het jaar gemaakt, hetgeen in vele gevallen tot een rendabel „gemiddelde" der relaties leidde.

De vooruitzichten voor 1921 — zegt de hr. Op de Coul — zijn voor nagenoeg al onze koloniale producten weinig bevredigend, voor enkele zelfs slecht. Een uitzondering maken tabak en kina, de twee producten, waarvan reeds jaren geleden de cultuur werd ingekrompen. De redenen, waarom hij thans het verloop der productenmarkt voor 1921 weinig optimistisch beoordeelt, zijn drieërlei. 1. Het niet-bestaan van een wereldvrede, waardoor van vrijen handel nog geen

...ke is en groote afzetgebieden gesloten zijn. 2. De aanwezigheid van aanzienlijke voorraden, die door de verarming van een groot deel der wereld slechts zeer langzaam verbruikt worden. 3. De stijging der productiekosten. In het bijzonder acht schr. voor Indië de verhooging der productiekosten een verontrustend feit. Want mede tengevolge der bemoeiingen van de Indische volksleiders is thans in Nederlandsch-Indië de kostprijs der meeste landbouwproducten dermate gestegen (door loonsverhoogingen, belastingverhoogingen, uitgaven voor de voedselvoorziening, enz.), dat deze ongunstige factor op de resultaten van het cultuurbedrijf in 1920 en 1921 van grooten invloed zal blijken te zijn. Het ziet er niet naar uit, dat hierin een spoedige verandering zal komen.

Handelingen van het XVIIe Ned. Natuur- en Geneeskundig Congres.

In deze tweejaarlijksche publicatie, waarin de voordrachten zijn opgenomen welke gedurende genoemd congres zijn gehouden, vindt men twee onderwerpen met betrekking op Indië behandeld, n.l. een voordracht van J. D. Käyser over ...ra en een van W. F. Gisolf, getiteld: Lawsoniet en epidoot in de schisten van het Latimodjonggebergte (Celebes).

Indische petroleum en Internationale politiek.

Onder dezen titel verscheen (bij de Hollandia-Drukkerij te Baarn) een brochure, waarvan de schr. volstaat met de initialen J. H. H. W. De schr. bespreekt de machtige positie der *Engelsche* Royal Dutch Shell, in verband met de aanhangige regeling omtrent de exploitatie der Djambische olievelden. Klemmend betoogt hij, dat de combinatie: Bataafsche—Staat nooit in het belang van Indië zijn kan, want ook de Bataafsche luistert eerbiedig naar de bevelen uit Engeland's hoofdstad, welke luiden: streeft naar het wereldmonopolie en brengt de winning, het vervoer en den verkoop der olie in Engelsche handen. Wie meent, dat Djambi, eens in exploitatie gebracht, schatten voor den fiscus zal opleveren, kent de mentaliteit van het Engelsche imperialisme niet, dat enkel op penetreeren en reserveeren bedacht is. De leus van de Bataafsche is: Eerst Engeland, dan nog eens Engeland."

De Economist.

Bij de vele stemmen, welke zich lieten hooren over het Djambi-ontwerp, voegt zich ook die van Mr. J. Gerritzen in de Economist van 15 Maart. Schr. kan het best verklaren, dat de Minister van Koloniën getracht heeft zich tegen de kwade kansen van het petroleum-bedrijf te dekken door een samenwerking met de Bataafsche (als onderdeel der Kon. Shellgroep). Zijn voornaamste bezwaar tegen het door den Minister ontworpen contract is evenwel, dat de Staat daarbij slechts een zeer matige vergoeding is toegekend voor den inbreng zijner waardevolle uitgestrekte terreinen, terwijl ook de zorg voor de geldelijke belangen van den Staat geheel is toevertrouwd aan de Bataafsche Petr. Mij., wier geldelijke belangen echter niet gezegd kunnen worden evenwijdig te loopen aan die van den Staat.

Mr. Gerritzen verwijst in zijn artikel naar beschouwingen in Economisch-Statistische Berichten; sedert hij het schreef ging dat weekblad voort de belangstelling voor het Djambi-ontwerp gaande te houden (zie o.a. de Nrs. 268, 269 en 270).

Koloniale Studiën.

De Dec.-afl. opent met eene bijdrage van den hr. W. H. Brandenburg, getiteld: Assaineeringsplannen in verband met den aanleg van den Zuid-Sumatra-spoorweg. Voorwaar een merkwaardige geschiedenis. Indertijd werd van het plan afgezien om Telokbetong (hoofdplaats der Lampongsche districten) aan te wijzen als beginpunt der spoorlijn, gedeeltelijk wegens haar beruchten gezondheidstoestand. Een gunstiger gelegenheid bood het nabije Tandjong, waar „Oosthaven" werd gesticht. Telokbetong werd opzettelijk niet in het tracé der spoorlijn opgenomen, doch de groothandel bleef niettemin in die plaats gevestigd, zoodat ze ten slotte toch aan de spoorlijn werd aangesloten door middel van een spoorwegverbinding met „Oosthaven". Tandjong breidde zich sedert uit. Telokbetong bleef zich handhaven en zoo heeft men twee plaatsen, waar de toestanden op hygiënisch gebied zeer veel te wenschen overlaten, omdat men blijkbaar in twijfel verkeert, welke dezer plaatsen het eerst voor assaineering in aanmerking zal komen.

De hr. B. J. Haga publiceert bijzonderheden over de klappercultuur en den coprahandel in de Poelau Toedjoeh (Tambelan-Archipel). Een, dank zij deze middelen van bestaan, vrij welvarende afdeeling, waarvan de Maleische en Chineesche bevolking in ruim veertig jaren meer dan verdubbeld is.

In een volgende beschouwing geeft de hr. A. J. Koens, landbouwleeraar, de middelen aan die z.i. er toe kunnen leiden, dat het lager landbouwonderwijs in Indië meer aan zijn doel zal beantwoorden. „De ruim achtjarige ondervinding, die men in dit opzicht in Indië heeft verworven, kan ons waarlijk niet tot de overtuiging gebracht hebben, dat we vele goede vruchten voor den inlandschen landbouw kunnen oogsten."

De hr. J. M. Schaffers geeft een uiteenzetting der wettelijke regeling van de jacht in enkele landen van Europa en een gedeelte van Afrika, gevolgd door een beschouwing van den toestand, zooals die in Indië is. — Overigens de gewone rubrieken: Persoverzicht, Kroniek, Boekbespreking.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 33: Watergehalte van koffie, door H. Z. — Een waarschuwing voor de kinaplanters, door Dibbetz. — De waardebepaling van meststoffen (vervolg), door Van Uffelen. — Terrassen en terrasseeren in de koffiecultuur, door L. A. L. C. — Beperking der rubberproductie. — Keuring van plantagerubber. — Een interview over tabak. — Uit Paree. Herinneringen van een oudplanter. — Castorolie voor Australië. — Jubileum K. A. R. Bosscha. — Een probleem bij de Oliepalm-vetbereiding. — Cacao-bericht 1920.

Orgaan der Vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschap.

De vierde afl. van jaarg. 1920—'21 bevat de discussie naar aanleiding der voordracht van majoor A. T. Winter: De stand van het defensie-vraagstuk van Ned.-Indië bezien uit een militair, zoowel als uit een economisch oogpunt. Een uiterst belangrijk debat, waaraan, behalve door den inleider, is deelgenomen door den gep. kapitein ter zee J. P. van Rossum, den res.-kolonel van den Generalen Staf D. Merens, den kapitein van het N.-I. leger J. C. A. Bannink en den oud-luit. ter zee 1e kl. M. K. Medenbach.

Hindia Poetra.

Uit den inhoud der Maart-afl.: Een ingewijde over het verslag der Herzieningscommissie (overzicht eener voordracht van Mr. A. B. Cohen Stuart, secretaris van den Volksraad), door Mr. M. van Dijk. — Societeitsavonden (overzicht eener causerie van H. B. Dahlan Abdoellah over „De beteekenis van den Hadjz voor den Indonesiër"; en van J. E. Stokvis „Vreemde hulpkrachten bij de ontwikkeling van Indië"). — De Koloniale school voor meisjes en vrouwen. Een levensbelang voor Indië en Nederland beide (ontleend aan „Het Vaderland"). — Oud en nieuw uit de Javaansche letterkunde (overzicht der inaugureele oratie van Prof. Dr. G. A. J. Hazeu).

Sluyter's monthly East Indian Magazine.

De Maart-afl. van dit maandschrift is, zoowel wat tekst als illustreering betreft, zeer interessant. Voor zooveel de inhoud betrekking heeft op Indië, volgt hier de opgave der titels. Bencoolen (plaatsbeschrijving, voorafgegaan door historische bijzonderheden). — Impressions of the land and people of Flores, by Ch. le Roux (met uit ethnographisch oogpunt hoogst belangrijke, origineele foto's). — Rubber research and the Central Rubberstation at Buitenzorg, by W. Spoon. — The pearl fisheries near the Aroe isles, by C. J. Wiggers. — Verder het portret van Dr. F. W. T. Hunger, met als bijschrift eene bespreking van diens bekend standaardwerk „Cocos nucifera".

Ned. Indisch Rubbertijdschrift.

Inhoud van 5en jaarg. (2e halfjaar), No. 10. Vereenigingen van beheerders en werkgevers? door Dr. R. Broersma. — Dr. Rutgers en de B. B. B. (bruine binnenbastziekte), door C. M. Hamaker. — Groenbemesters bij de Hevea-cultuur in Besoeki, door Dr. A. J. Ultée. — Kringrot, eeeen nieuwe ziekte van Hevea, door P. E. Keuchenius. — Onderzoekingen over de transpiratie van Hevea Brasiliensis. — De rubberpositie in Amerika. — De. inkrimping van de rubberopbrengst. — Bezwaren tegen de belastingen. — Rubberoverdenkingen.

De Banier.

Op de volgende bijdragen in het Nr. van 18 Februari wordt de aandacht gevestigd: Het rapport van het Kerkbestuur betreffende de reorganisatie der Protestantsche Kerken in Ned.-Indië (vervolg). — De ontginning der Djambi-aardolieterreinen (slot). — Volkslectuur (vervolg). — Opiumana. VII. Over het smokkelen van het opium. — J. C. van Hartingsveldt † (lid van het Hoofdbestuur der C. E. P.), door P. Bergmeijer en V. J. van Marle.

Publicaties Ned. Indisch Landbouw Syndicaat.

Afl. 1 van den 13en jaarg. bevat o.a. een Nota van het Bestuur omtrent de ontwerp-ordonnantie ter voorloopige regeling van minimum-loonen der werknemers op Java en Madoera. Deze Nota behelst een critiek op het verslag der Arbeidscommissie betreffende de wettelijke vaststelling van minimum-loonen. De samenstellers kunnen zich niet vereenigen met de voorstellen dier commissie; een voorname grief is ook, dat geen overleg is gepleegd met de officieel erkende vertegenwoordigers uit de landbouwbedrijven.

Een uitgave der Handelsvereeniging te Medan.

Bovengenoemde vereeniging heeft in boekvorm (36 blz. 4° formaat) uitgegeven een Opgave omtrent aanplant, produceerenden aanplant, oogst en verscheping van rubber, koffie, thee, copra en palmolie der ondernemingen in het Gouv. Oostkust van Sumatra, in de Afd. Oostkust van Atjeh en in de Residentie Tapanoeli, gedurende de maanden Januari tot en met Juni 1920.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 50: Toradja's (vervolg), door N. (met ill.). — Bataviasche societeiten, door S. Kalff (met ill.). — Herinneringen aan Kangean (vervolg), door G. O. van der Plas (met ill.). — De levensbeschrijving van Tirtodrono (vervolg).

Nieuwe uitgaven van het Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië.

Bij de firma M. Nijhoff te 's-Gravenhage zijn, als uitgaven van bovengenoemd Instituut, de navolgende werken verschenen:

1. Adatrechtbundels bezorgd door de Commissie voor het Adatrecht. XIX. Java en Madoera (met kaartje van de Vorstenlanden).

2. Nog eenige verordeningen en overeenkomsten van Balische vorsten (Balineesche tekst met Nederlandsche vertaling), door F. A. Liefrinck (met platen, waarbij het zeker zeldzame portret van Dr. H. Neubronner van der Tuuk, † 17 Aug. 1894).

3. Inleiding tot de Hindoe-Javaansche kunst, door Dr. N. J. Krom, oud-chef van den oudheidkundigen dienst in Ned.-Indië, 2 dln. Met oudheidkundige kaart en 100 platen. (Van dit schitterend werk van Prof. Krom hopen we in een der volgende Nrs. van het Kol. Weekblad een bespreking te kunnen geven).

* * *

Ten besluite nog eenige titels:

Verslag omtrent den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Ned.-Indië over het jaar 1919. (Weltevreden, F. B. Smits, Batavia, G. Kolff en Co.). 2 dln.

The cultivation of rubber in the Dutch East Indies (with ill.), by J. J. Paerels. (Commercial Holland, March 1921).

Het natuurwetenschappelijk onderzoek in Ned.-Indië in verband met de nijverheid en landbouw. Voordracht van den hr. L. van Vuuren. (Indische Mercuur, 18 Maart 1921).

The coco-nut, by E. B. Copeland. Second edition, revised (with plates). (London, Macmillan and Co.).

Cocoa, by E. A. Browne. Containing 16 illustrations from photographs. (London, A. and C. Black).

Algemeene wenken voor op te richten coöperatieve vereenigingen, speciaal die van Inlanders. — Een beschouwing over de duurte (in Indië), de tusschenschakels importeur-winkelier en de Coöperatie. (Ned.-Ind. Coöperatie-Gids, 1e jaarg. No. 2, 15 Febr. 1921).

Het strafrecht in Ned.-Indië, zooals dat hier te lande geldt sedert de invoering van het nieuwe strafwetboek op 1 Januari 1918. Handleiding ten dienste van het onderwijs en de practijk, door Mr. Is. Cassutto. I. De algemeene leerstukken. (Semarang, G. C. T. van Dorp en Co.).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers. No. 5, 1921. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. Afdeeling Pers. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

De waarheid over Insulinde; economische verkenningen in de kleine Soenda-eilanden, door J. F. Lankamp. (De Beurs. Jaarg. 2, 1920, blz. 607).

Suriname.

„De West" van 8 Febr. schrijft:

„Een ontwerp is ingediend, om — in afwachting van de volledige gelijkstelling — alvast over te gaan tot gelijkstelling van de jaarwedden der bijzondere onderwijzers met die der openbare, met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1920. Tot deze gelijkstelling kan nu reeds, zegt de wd. Gouverneur, worden overgegaan, nu voor dat doel door den Minister gelden zijn aangevraagd, welke blijkens een op 22 dezer ontvangen telegrafisch bericht, door de Tweede Kamer der Staten-Generaal reeds zijn toegestaan. Hierbij moet dan eveneens rekening worden gehouden met de voordeelen, die de openbare

onderwijzers genieten boven hunne jaarwedde, bestaande in het genot van vrije woning of vergoeding voor het gemis daarvan, wanneer ze in het district geplaatst zijn.

Het wordt billijk geacht deze gelijkstelling uit te strekken tot de onderwijzers aan alle bijzondere scholen voor lager onderwijs, dus ook tot de leerkrachten aan die inrichtingen, welke tot nu toe niet voor ondersteuning in aanmerking konden komen op grond, dat er schoolgeld geheven werd.

Met dit doel is de ter goedkeuring aangeboden verordening samengesteld, waardoor niet alleen zooveel mogelijk tegemoet wordt gekomen aan het bezwaar, dat tot nu toe alleen voor het minimum aantal onderwijzers ondersteuning werd verleend, maar waarin tevens een regeling getroffen is waardoor ook de kosten van plaatsing en verplaatsing der bijzondere onderwijzers binnen de kolonie aan de schoolbesturen zullen kunnen worden vergoed in overeenstemming met de regelen, die daarvoor gelden ten aanzien van de openbare onderwijzers.

Om zoo min mogelijk vooruit te loopen op de beginselen van de onderwijsverordening, is in dit ontwerp niet vastgelegd de verplichting van elk schoolbestuur om de jaarwedde, die het voor elken onderwijzer ontvangt, ten volle aan hem uit te keeren, maar zoodanige volledige uitkeering ligt wel in de bedoeling; in overleg met de schoolbesturen zijn reeds maatregelen getroffen om doorvoering van dit beginsel te verzekeren"......

* * *

Uit hetzelfde nummer de volgende berichten:

„Mevrouw dr. Pet en de arts de Vries hebben reeds een aanvang gemaakt met de inspectie van scholen in verband met de nieuwe maatregelen ter bestrijding der trachoomziekte. De bedoeling is zoo mogelijk, de daaraan lijdende kinderen elken dag of om den anderen dag te behandelen.

In aansluiting daaraan zal eenige keeren per week gelegenheid worden gegeven aan personen die aan trachoom lijden, om gratis behandeld te worden."

(Wij teekenen hierbij aan, dat reeds sedert 188. de aan trachoom lijdende schoolkinderen op school werden behandeld. Tot ten minste 1907 werd die maatregel voortgezet; hij moet nadien zijn gestaakt, nu men spreekt van „nieuwe maatregelen").

* * *

„*Voor China.* De fancy fair van Kong Ngie Tong voor de noodlijdenden in China was zeer geanimeerd en heeft een prachtig financieel resultaat opgeleverd. De eindcijfers zijn nog niet bekend, doch op een overschot van ruim vijfduizend gulden mag stellig worden gerekend"......

* * *

„De kleine rijstoogst der kolonie schijnt door den onvoldoenden regenval vrijwel als mislukt te moeten worden beschouwd. De rijstprijs zal daardoor echter niet stijgen, daar reeds rijst van buiten wordt aangevoerd"......

* * *

„Naar men verneemt heeft een suikerplantage in Nickerie, in verband met de daling der suikerprijzen, de salarissen van employé's met 25 percent verminderd."

* * *

„Wij lezen in *„Het Onderwijs"*, dat de Bond van Nederlandsche Onderwijzers weldra een onderafdeeling, groep Suriname, rijk zal zijn."

* * *

„De vertegenwoordiger der Bauxite Company in Demerary, die, evenals de onze, het werk heeft stopgezet, verklaarde aan de Argosy, dat de maatregel een gevolg was van het feit, dat men te veel bauxiet

voorraad heeft. Hij vertrouwde echter, dat de staking van korten duur zou zijn.

In Demerary zijn door deze staking een 6 à 700 man buiten werk."

* * *

„De West" van 15 Febr. schrijft:

„Het bedanken van het grootste deel der arbeiders en verder peroneel op Moengo, heeft menigeen beangst gemaakt, dat hierin moet worden gezien het begin van een definitieve staking der Surinaamsche Bauxite Maatschappij.

Er zijn echter aanwijzingen, dat de maatschappij zelve rekening houdt met eventueele voortzetting van het bedrijf. Hoewel er gelegenheid was om de Javaansche arbeidsmacht over te doen, heeft de maatschappij die behouden, zoomede een zestal Creolen die nog op Moengo werken. Ook werden dezer dagen ponten opgezonden, die een groote hoeveelheid goederen naar Moengo vervoeren, wat toch gewoonlijk niet geschiedt als men van plan is een plaats te verlaten."

* * *

Naar hetzelfde blad verneemt, zal Dr. G. Stahel, de nieuw benoemde hoogleeraar aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen, reeds in den loop van Maart naar Nederland vertrekken.

* * *

Wij lezen in „De West" van 18 Februari:

„Nu de verhoogde tarieven van den spoorweg reeds ruim twee maanden in werking zijn, achtten wij het van belang te weten of de becijferde verwachtingen bereikt zijn. En dit te meer, omdat in de eerste weken van December, toen het nieuw tarief pas werd ingevoerd, een achteruitgang in het vervoer duidelijk was waar te nemen. Men sprak toen zelfs van eene „staking" door de Parazoners, die weinig of geen gebruik maakten van den trein.

Van het betrokken departement, waar wij ons om inlichtingen wendden, vernamen wij, dat een ons algemeen bekend verschijnsel, n.l., dat elke tariefsverhooging in de eerste tijden achteruitgang in het vervoer beteekent, zich ook hier vertoonde. Voor een vergelijking werd genomen het vervoer in de afgeloopen maand Januari en in Januari 1920.

Voor het personenvervoer valt een achteruitgang in het aantal vervoerde passagiers te constateeren. Het goederenvervoer daarentegen toont grooten vooruitgang.

Ten aanzien van den achteruitgang van het personenvervoer in de Parazones, deelde men ons mede, dat de kleine landbouwers thans langer dan vroeger op hun perceel blijven; het heen en weer trekken is opgehouden, hetgeen de productie-opbrengst ten goede zal moeten komen. Het publiek verzendt zijn producten per trein, maar doet nu niet meer voor elk pakje of kleinigheid de reis naar Paramaribo.

In de goudzones heeft de achteruitgang als oorzaak de geringe waterstand in de bovenrivieren, zoodat de goudindustrie in het begin van het jaar niet met volle kracht kon worden hervat. De gemiddelde waterstand in Januari 1920 bedroeg 73 cM. en in 1921 49 cM. Het schijnt, dat ook de schaarschte aan werkvolk een belemmering voor deze industrie is geweest.

De directie deelde ons verder mede, dat zij over het algemeen genomen tevreden is met de verkreen opbrengst. Werd nl. als gevolg van de verhoogde tarieven, de maandelijksche opbrengst geraamd op pl.m. ƒ 20.000, de opbrengst over de maand Januari 1921 bedroeg ƒ 19.944. Dit cijfer mag wel een succes heeten. Hopen wij voor de kolonie, dat ook in de toekomst de opbrengst zich in stijgende lijn zal blijven bewegen."

* * *

In „Het Vaderland" van 15 Maart een hoofdartikel: „Een Nationaal Belang. Een zaak van Nationale Eer." Aan de beschouwingen, die wij niet gaarne alle zouden onderschrijven, ontleenen wij het volgende:

„Wij kunnen niet doorgaan met steeds hoogere subsidies te betalen met geen ander doel dan om te voorkomen, dat het koloniale dak heelemaal ineenstort. Daaraan moet en kan ook een eind komen, mits van koers veranderd en energiek opgetreden wordt. Als dan de hulp van buiten moet komen, dan zal dit daarop stimuleerend werken en meer effect hebben dan toezeggingen van medewerking en meer niet. Bepaalt het koloniaal beheer zich tot groote omzichtigheid, het kapitaal, dat wat te verliezen heeft, zal zich in dubbele mate daartoe bepalen blijven."

Curaçao.

Belangstelling.

Zoowel op de Indische week te Leiden als op het 7de Groot Nederlandsche Studentencongres te Delft is Curaçao ter sprake gekomen.

13 dezer sprak te Leiden Mr. B. de Gaay Fortman, voormalig lid van het hof van justitie in de kolonie Curaçao, thans rechter in de Arrondissements-Rechtbank te Dordrecht, met lichtbeelden over den vooruitgang der West-Indische eilanden. Aan het verslag in *De Maasbode* ontleenen wij het volgende:

Spr. begon met te wijzen op de wassende belangstelling, waarin onze West-Indische koloniën zich in de laatste jaren hebben mogen verheugen. In den laatsten tijd is opgekomen de vraag, of het geen aanbeveling verdient ons van ons eilandenbezit in Amerika te ontdoen. Deze vraag vindt haar oorzaak in de geldelijke offers, welke Nederland aan deze kolonie brengen moet. Daarom mag worden verwacht, dat, zoo inderdaad van een vooruitgang der kolonie kan gesproken worden, de voornaamste reden voor deze onsympathieke belangstelling allengs van minder beteekenis worden zal.

Tot goed begrip van zijn voordracht stelde spreker op den voorgrond den beperkten omvang dezer kolonie, welke bestaat uit twee heterogene groepen, ieder van drie eilanden, waarvan het meest uitgestrekte niet grooter is dan een vierde deel onzer provincie Limburg.

Achtereenvolgens besprak spreker eenige factoren, welke in zichzelve de kenmerken van vooruitgang dragen en te zamen den economischen vooruitgang der kolonie aanwijzen. Hierbij moet onderscheid gemaakt worden tusschen die factoren, welke ook direct financieel voordeel opleveren en die, welke in hoofdzaak de economische opheffing van Curaçao beoogen.

Na gewezen te hebben op den landbouw, waaraan vooral op de Benedenwindsche eilanden zooveel is ten koste gelegd zonder blijvend resultaat, terwijl men eerst in den allerlaatsten tijd de gedachte, om van Curaçao een landbouwkolonie te maken, heeft laten varen, waartegenover men het plantagebedrijf meer wil ontwikkelen in de richting van veeteelt en zuivelbereiding, noemt spreker scheepvaart en handel, als gevende aan de kolonie haar economisch bestaansrecht. Herinnerd werd aan de vroegere beteekenis van Willemstad als overscheepshaven, aan het snelle herstel van de scheepvaart na den oorlog en aan de wording van het bunkerstation. Als voor de toekomst veel belovende factoren noemde spreker de handelsbetrekkingen met Venezuela, vooral nu de diplomatieke betrekkingen hersteld zijn, die met Columbia en Haiti, terwijl door de vestiging eener petroleum-raffinaderij en van olietanks de scheepvaart ook van vloeibare brandstof zal kunnen worden voorzien. Er is met name geen reden voor de in de Tweede Kamer geuite bewering, dat de transito-handel niet aan de

verwachtingen zou hebben beantwoord.

Naast handel en scheepvaart maakt de nijverheid een periode van ongekenden bloei mee in meer dan één opzicht. Met name de Curaçaosche Petroleum-Mij. en de ontginning der Santa Barbaramijnen dragen hiertoe veel bij. De toenemende emigratie biedt echter grond voor ernstige bezorgdheid.

Als middel van steun, aan den kleinen man verleend, moet genoemd worden de strohoedenvlechtindustrie, welke zich in de laatste twee jaren geheel hersteld heeft van de in den oorlog geleden verliezen, terwijl tot de nieuwe landbouwplannen ook behoort ondersteuning van de warmoezerij en de kleine veeteelt, waarvan de resultaten nog worden afgewacht.

Er zijn ook vraagstukken van anderen aard, welke de aandacht trekken en oplessing dringend noodig hebben. Dit is het geval met de bestuursinrichting. Hierin moet verandering gebracht worden. Niet alleen heeft men in Curaçao met onvermengd genoegen de voortdurende stijging der bijdragen van het moederland gezien, maar aan den Kolonialen Raad moet de eer gegeven worden, dat hij blijk geeft van een ernstige begeerte naar bezuiniging, strevende naar financieele onafhankelijkheid en daarmee gepaard gaand zelfbestuur der kolonie. Tal van kwesties moeten daarbij onder de oogen worden gezien. Ten slotte deed spreker een beroep op allen, wier krachtige medewerking voor een goede vervulling van Neerland's taak in deze kolonie onmisbaar is bij den verderen vooruitgang dezer kolonie.

* * *

De oud-Gouverneur van Curaçao Jhr. J. O. de Jong van Beek en Donk hield 17 Maart te Delft eene rede over onze stambelangen in West-Indië. De *N. R. C.* geeft hiervan het volgende verslag:

Vooral voor onze West geldt: onbekend maakt onbemind. Spreker gaat terug in onze vaderlandsche geschiedenis naar de dapperen, die door hun kracht, energie en godsvrucht ons vaderland groot maakten. Hun daden zijn oorzaak, dat wij een niet onbelangrijke koloniale mogendheid zijn geworden. In alle deelen van de wereld hebben we stambelangen. Onze West kunnen we niet missen. Zonder onze West zou Nederland verminkt zijn. Onze West-Indische bezittingen hebben hun beteekenis, zij het niet op taalgebied. Onze pioniers vonden daar wel een rijk land, voor ontwikkeling vatbaar, maar niet een bevolking, die een nadere kennismaking wenschte en helpen wilde in de culturen.

De werkkrachten hebben lang bestaan in slaven, tot in 1863 de slavernij is afgeschaft. Die afschaffing heeft op de beide West-Indische bezittingen verschillenden invloed gehad. In Suriname trokken de negers zich terug en verloren hun beschaving, die thans aan het herleven is. In Curaçao is het geheel anders; daar was geen achterland, daar was ook de verhouding tusschen slaven en meesters beter. De negers zijn daar aan het werk gebleven onder bepaalde voorwaarden. Eigenaardig is het, dat in beide landen den slaven verboden was de kerk van hun meesters te betreden en de Nederlandsche taal te gebruiken.

Nu is dat beter. De regeering heeft op Suriname 80, op Curaçao 50 scholen gesticht. Een groot deel van de negers legt zich thans met trotsch toe op de Nederlandsche taal.

De bestuursvorm in de beide koloniën is vooruitstrevend (sic! Red. K. W.). Sinds jaren is er kiesrecht, dat gelegenheid geeft tot het samenstellen van Kamers van Koophandel en van Koloniale Staten. Oorspronkelijk was de bedoeling, gelegenheid te geven om autonoom te worden. Spreker twijfelt er niet aan, dat het gewenschte resultaat zal worden bereikt. Zoodra de bevolking zal zijn toegenomen, zal het land door zijn vruchtbaarheid een schitterende toekomst tegemoet gaan. (De laatste drie zinsneden gelden, evenals de volgende alinea, alleen van Suriname. Red. K. W.).

Reeds thans wordt er, hoewel het gebruik van rijst sterk is toegenomen, meer rijst verbouwd dan noodig is voor de voeding van de bevolking. Zoo kan de kolonie mettertijd een welvarende kolonie zijn, waarvan we meer plezier dan verdriet zullen hebben.

De geographische ligging van de eilanden tegenover Venezuela en Columbië, enorme gebieden met groote rijkdommen, doch gebrek aan verschepingshavens, is zeer belangrijk. Het eiland Curaçao heeft een prachtige haven, met een scheepvaartverkeer grooter dan in Soerabaya.

Ook de ontginning van de fosfaten is weer aan den gang.

Spreker wijst er nog op, dat het voor de toekomst mogelijk van groot belang zal zijn, dat ons deel van het eiland St. Martin een groote baai heeft, die bijzonder gunstig ligt om de scheepvaart door de Caraïbische zee. (Wij vernamen juist, dat deze plannen, neergelegd in het rapport-Langemeyer wel niet zullen worden uitgevoerd. Red. K. W.)

Spreker hoopt, dat het congres in alle opzichten zal slagen. Het programma heeft hem doen zien, dat dit van groot belang zal zijn.

Een babbeltje over Curaçao.

In de nummers van 13 en 20 Januari van het *Koloniaal Weekblad* troffen we een feuilleton aan getiteld: Een babbeltje over Curaçao. Zijn heden en verleden, door J. van Haaften. De schrijver deelt herinneringen mede van ruim 20 jaar geleden, toen hij als zee-officier op een der kruisers gedurende eenige maanden op ons eiland doorbracht. Wat het *heden* betreft, is het babbeltje niet vrij van onjuistheden. Of het *verleden* toen aan de werkelijkheid beantwoordde, evenmin of de schrijver al die aardigheden persoonlijk heeft meegemaakt, durven wij niet beoordeelen. Dat de toestand onder menig opzicht na dien tijd zeker heel wat verbeterd is, kunnen wij den schrijver in gemoede verzekeren.

Beter, dat de lezer niet alles au sérieux neemt. Het is maar een „babbeltje". (*A. d. C.*)

* * *

De Koloniale Raad heeft verklaard, nagenoeg eenstemmig, voor zoover de leden aan het afdelingsonderzoek deelnamen, dat een pensioen van *f* 4000.— voor deze kolonie hoog genoeg is. De Gouverneur wilde het maximum op *f* 4500.— brengen en wijst er op, dat het maximum van het weduwe-pensioen, naar *f* 4000.— berekend, slechts *f* 2000.— bedraagt en dat dit bedrag in vele gevallen zeer onvoldoende is.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Nieuwe feiten.

De vorige week gaven wij eens een overzicht van den momenteelen stand van enkele vragen van den dag, het is niet onaardig nu eens te constateeren, hoe wankel vele berichten staan, zooals die de wereld ingezonden worden. Engeland heeft de onderhandelingen met Sowjet Rusland niet afgebroken, integendeel, zij hebben juist tot een resultaat geleid. Hetzelfde geldt ook van de Russisch-Poolsche vredesonderhandelingen. Het voornemen om een commissie van 7 leden namens de Vereenigde Staten naar Europa te zenden, om na te gaan in hoever overleg over 't vredesverdrag tot een gunstig resultaat zou kunnen leiden, is prijsgegeven, omgekeerd wordt nu de zending van een Fransche missie, onder den minister Viviani, naar Noord-Amerika aangekondigd, en een dergelijke van Groot Brittannië verwacht.

Laat ons bij deze kwestiën, zooals zij zich nu voordoen even stilstaan.

De Britsch-Russische handelsovereenkomst is geteekend. Zij wil de voorlooper zijn van een verdrag van meer algemeene strekking tusschen de twee landen, voor de economische en staatkundige betrekkingen.

Partijen komen overeen onmiddellijk alle beperkingen op te heffen, welke de hervatting van den handel in den weg

..n. Zoowel Russische als Britsche schepen zullen in de ..ns van beide landen de voorrechten genieten, die ge..kelijk zijn ten opzichte van vreemde handelsschepen. .. Britsche regeering zal geen steun verleenen aan maat..len, die het recht van Russische schepen zouden be..en om op de open zee te varen. De sovjet neemt op .. de zeewegen vóór hare havens van mijnen te zuiveren. ..eide landen kunnen agenten benoemen om op de uit..ing toe te zien. Die agenten moeten vrijen toegang ..en in beide landen, met zekere diplomatieke privi..en.

..e overeenkomst gaat dadelijk in en moet 6 maanden ..voren worden opgezegd. Wanneer echter een van de ..ijen inbreuk op de bepalingen maakt, zal de andere ..ij onmiddellijk van de daaraan verbonden verplich..n ontslagen zijn. De partij, die zich benadeeld acht, ..echter aan de andere een redelijke gelegenheid geven ..opheldering te verschaffen of de tekortkoming te her..en.

..der de overige punten komt er geen voor betreffende ..erkenning van de schulden van vorige Russische re..ngen.

..t het stuk „handelsverdrag” en is de geheele Britsche ..ek tot zekere hoogte met de handelsinzichten en uit..en te vereenzelvigen, toch houdt de overeenkomst ook ..ing met andere politieke bedoelingen, die buiten de .. der handelsaangelegenheden vallen.

..gelijk met de onderteekening van 't verdrag, werd door ..president van de *Board of trade* aan Krassin een brief ..handigd, waarin Sir Robert Horne, namens de Britsche ..ring, verschillende feiten ter kennis van de sovjet..ring brengt, waaruit de bedoeling van deze laatste ..lijk blijkt om in Afghanistan en Britsch-Indië het ..che gezag te ondermijnen. Dergelijke kuiperijen zullen ..vereenigbaar zijn met den geest van goeden trouw, ..p de nieuwe overeenkomst berust.

..t uitvoerige schrijven bevat een enorme hoeveelheid ..derheden over de door de Bolsjewiki aangewende mid.. om onrust te verwekken, welke praktijken zonder ..l moeten eindigen.

..t is mogelijk, dat de sovjetregeering de noodzakelijk.. inziet om Groot-Brittannië wat te ontzien, maar door ..wat wij van haar gehoord hebben, lijkt ons een Bolsje..che regeering, die in vrede en vriendschap met Enge.. leeft en handel drijft ondenkbaar.

.. Sovjet wil wellicht ook op ander terrein het stelsel ..ssen, door haar op oorlogsgebied met succes volgehou.. van wat toegeven hier, om elders vrij spel te hebben, .. dan zal dit Engeland evenmin ten goede komen als ..gemoetkomingen op strategisch gebied overwinningen ..bleken van hen, die er tijdelijk een voordeel in zagen. .. zal Moskou vermoedelijk aan dit tractaat al kracht ..nen voor zijne verdere vermeestering van Georgië, ..nië en Perzië, waardoor de positie der Bolsjewiki tot .. bij de grenzen van 't Britsche Rijk versterkt zal worden. ..t Poolsch-Russische vredesverdrag zou de hoop eenigs.. kunnen versterken, dat Lenin en Trotsky de noodzake..heid voelen voor toenadering tot hetgeen wij als de nor.. maatschappij beschouwen, maar wat de propaganda en .. praktijk elders blijven vertoonen schokt alle vertrou.., te meer daar hunne positie in Bolsjewikisch Rusland ..ndbaar lijkt bij bevrienden omgang met kapitalistisch ..zette samenlevingen.

..als gezegd, schijnt 't plan, om een Amerikaansche ..missie onder El. Root naar Europa te zenden, opgegeven ..n. Het bezoek van Viviani is officieel aan Harding, den ..wen president der Ver. Staten, aangekondigd. Men zegt, .. de president bereid zou wezen een poging te doen om ..rika, op zelf aan te geven voorwaarden, tot de vereeni.. der naties te laten toetreden, maar ook wordt al ge.., dat Viviani daarbij zal aandringen op medewerking .. de Ver. Staten inzake de schadevergoeding en het ver..en van waarborgen voor de verdediging van Frankrijk .. geval dat dit aangevallen mocht worden.

.. zal men 't hoofd schudden, waar men in dezelfde ..den, welke deze voornemens melden, leest van voor..en tot vlootuitbreiding en vlootdemonstraties, in het ..nemen om met elkander te gaan spreken ligt toch iets .. niet zonder beteekenis is. Het vooruitzicht een bijeen.. van vertegenwoordigers van de groote mogendheden .. Washington, dus buiten de sfeer van de oorlogstrillingen ..houden, kan zelfs het geloof aan nieuwe mogelijkheden .. wat versterken.

De Yap-kabel.

..nder de punten, in ons vorig overzicht aangeroerd, ..oorde ook de tegenkanting van Amerika tegen het Ja..nsche mandaat over Yap. Nederland is, geheel buiten zijn ..huld, in deze kwestie betrokken, of juister, getrokken ge..rden. In Tokio werd een bericht ontvangen, volgens hetwelk Nederland zou aandringen op internationalisatie van de telegraafkabels op Yap en zich zou verzetten tegen den eigendom van een enkele mogendheid. Reeds vatte een deel der Japansche pers vlam op dit partij kiezen van ons land voor het Amerikaansche standpunt en trof zelfs scherp verwijt de Hollandsche bemoeizucht, „die op geenerlei recht of aanspraken zou kunnen steunen.”

Het Nederlandsche Correspondentie-Bureau kon gelukkig dadelijk de verzekering geven, dat van Nederlandsche zijde *geen enkel* voorstel ter zake is uitgegaan; onze Regeering heeft er zich toe bepaald te verzoeken op de internationale kabelconferentie te Washington gehoord te worden, om benadeeling van Nederlandsche belangen te voorkomen.

Kan de Tokio-storm ook opgeblazen zijn tegen een wellicht als mogelijke ondersteIde opvatting van Nederland, die men dan al vast bij voorbaat wilde bestrijden?

In Amerika blijft de Yap-kwestie veel aandacht trekken. De *New-York Tribune* wist b.v. te vertellen, dat binnenkort bevel zal worden gegeven om de geheele Amerikaansche vloot in den Stillen Oceaan samen te trekken en wil daarin een demonstratie zien in verband met de kwestie van Yap, de voormalige Duitsche telegraafkabels, benevens de rassenconflicten in Californië.

De *New-York Herald* deelt dit inzicht en ziet ook in de opdracht aan generaal Wood verstrekt, om, op zijne reis naar de Philippijnen, Hawaï aan te doen en over versterking van dien archipel te rapporteeren, een aanwijzing in dezelfde richting.

De regeering te Washington blijft het inzicht toegedaan, dat de Volkenbond niet over het mandaat over Yap had mogen beslissen, daar deze aangelegenheid niet buiten Amerika om had mogen worden afgedaan.

De Philippijnen.

Generaal Wood, die de eerste gouverneur van Amerika over de Philippijnen is geweest, heeft van Harding de opdracht gekregen, na onderzoek ter plaatse, rapport uit te brengen over de vraag, in hoever de Philippijnen rijp mogen worden geacht voor zelfbestuur en onafhankelijkheid. Cameron Fortes, eveneens oud-gouverneur van die koloniën, vergezelt Wood als adviseur.

De slaapziekte microbe.

Naar gemeld wordt, heeft Dr. Kling, directeur van het rijksbacteriologisch instituut te Stockholm, de microbe ontdekt, welke de slaapziekte veroorzaakt. Tevens heeft hij de besmettelijkheid der ziekte kunnen vaststellen. Is dit resultaat op zich zelf reeds hoog aan te slaan, indien het een stap wordt in de richting van de bestrijding der Afrikaansche plaag, welke ook reeds elders slachtoffers begon te maken, dan zal de bacteriologie een nieuwe, groote overwinning te boeken hebben.

De onrust in Kongo.

De *Neptune* gaf dezer dagen het bericht van een in Belgisch Kongo uitgebarsten opstand; de inboorlingen in het gebied bij den equator zouden in massa in verzet zijn gekomen, 50 handelsposten zouden vernield zijn. Het Belgische ministerie van koloniën heeft een tegenspraak gegeven, die eigenlijk meer van een bevestiging heeft. Eenige weken geleden deelde men mee, dat er een opstandige beweging losgekomen is bij de grens van Sankoeroe, het equatoriale district. Troepen werden daarheen gezonden, langzamerhand wordt de rust er hersteld. Er is nu geen enkel nieuw feit bekend geworden.

De berichten over stakingen en onlusten in de Kongo zijn reeds eenige maanden oud. Als nu enkele weken geleden nadere mededeelingen ontvangen zijn, ook van troepenzending, dan ligt daarin een aanwijzing dat er wèl kort geleden iets gebeurd is en dat de onrust, instede van in die maanden bezworen te zijn, voortduurt en opflikkert. Dit komt zeker slecht te pas voor de verwezenlijking van de door minister Franck aangekondigde grootsche plannen tot ontwikkeling van de Kongo.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER KOLONIEN.

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan mededeeling te doen aan het Informatiebureau der Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

Van het Informatie-bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

STUDIETOELAGEN CANDIDAAT-INDISCHE RECHTERLIJKE AMBTENAREN.

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat het voornemen bestaat om aan een aantal jongelieden, die in de rechtswetenschap studeeren, of met de studie een aanvang zouden wenschen te maken en die zich voor den dienst in Nederlandsch-Indië willen verbinden, op den voet van het Koninklijk besluit van 18 Januari 1915 No. 21 (*Indisch Staatsblad* No. 737), eene studietoelage toe te kennen, ten einde zich voor den Indischen rechterlijken dienst te bekwamen.

Zij, die als candidaat-Indisch rechterlijk ambtenaar zijn aangewezen, worden, na den graad van doctor in de rechtswetenschap te hebben verkregen en na voldaan te hebben aan het faculteitsexamen of aan het Indologisch examen, onderscheidenlijk bedoeld bij de art. 24 en 24*bis* van het Koninklijk besluit van 27 April 1877 (*Nederlandsch Staatsblad* No. 87), zooals dit luidt ingevolge de art. III en IV van het Koninklijk besluit van 23 Februari 1916 (*Nederlandsch Staatsblad* No. 79), ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië gesteld, ten einde daar te lande te worden geplaatst in rechterlijke betrekkingen.

De toelage bedraagt *f* 1200 's jaars en kan gedurende 6 jaar worden genoten, welk tijdvak evenwel in bijzondere gevallen met ten hoogste 1 jaar kan worden verlengd.

Voor zoover daartoe termen gevonden worden, kan vergoeding van betaalde collegegelden worden verleend.

Gegadigden zullen vóór 15 April 1921 een gezegeld verzoekschrift moeten richten aan den Minister van Koloniën, welk verzoekschrift, *niet aangeteekend*, moet worden toegezonden aan den voorzitter der commissie tot voorbereiding van de aanwijzing van candidaat-Indische rechterlijke ambtenaren, prof. mr. dr. J. Oppenheim, Jan van Nassaustraat 87, 's-Gravenhage.

In het verzoekschrift zullen een of meer personen moeten worden opgegeven, die bereid zijn omtrent gedrag en karakter van den gegadigde inlichtingen te verstrekken, terwijl daarbij tevens moet worden overgelegd het getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan eene universiteit, dan wel, indien men reeds in het bezit daarvan is, het diploma van het met goed gevolg afgelegd candidaatsexamen in de rechten.

Zij, die de rechtstudie nog moeten beginnen, gelieven tevens op te geven, welke inrichting van middelbaar of voorbereidend hooger onderwijs zij hebben afgeloopen.

INSPECTEURS VAN FINANCIËN VOOR DEN DIENST DER BELASTINGEN IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Voor vier inspecteurs der gemeentebelastingen bestaat gelegenheid om na een korte voorbereiding bij den dienst van 's Rijks directe belastingen, voor den tijd van drie jaren, als tijdelijk inspecteur van financiën der 2de klasse bij den dienst der belastingen in Nederlandsch-Indië te worden geplaatst, met mogelijkheid om bij gebleken geschiktheid, na ommekomst van genoemden termijn, in het vaste korps belastingambtenaren te worden opgenomen.

Gegadigden moeten in het bezit zijn van het einddiploma van een gymnasium of hoogere burgerschool met 5-jarigen cursus, eene zeer ruime ervaring hebben op belastinggebied en gewend zijn om zelfstandig op te treden. Zij mogen den leeftijd van 40 jaar niet hebben overschreden.

Naar gelang van het thans genoten salaris, ervaring en leeftijd zal eene bezoldiging worden toegekend van *f* 800, *f* 900 of *f* 1000 's maands, terwijl voorts een duurtebijslag zal worden genoten, welke volgens de thans geldende bepalingen *f* 160 's maands bedraagt, doch welke bijslag uiteraard zal vervallen of verminderen, indien de bestaande algemeene regeling tot toekenning van duurtebijslagen aan Indische landsdienaren wordt ingetrokken of gewijzigd.

Gedurende den tijd der opleiding hier te lande zal in den vorm eener toelage ten laste van de Indische schatkist een salaris worden genoten tot een maximum van *f* 400 's maands.

Aan de uitzending is voorts verbonden:

a. overtocht voor Landsrekening in de eerste klasse, c. q. ook voor het wettig gezin, zoomede recht op overtocht naar Nederland op denzelfden voet binnen één jaar na ontheffing van de tewerkstelling;

b. eene tegemoetkoming in de kosten van uitrusting, bedragende bij eene maandelijksche bezoldiging van:

f 800	*f* 3000;
„ 900	„ 3500;
„ 1000	„ 4000,

welke tegemoetkoming voor gehuwden wordt verhoogd met eene maand ambtsbezoldiging (zijnde de bezoldiging vermeerderd met het bedrag van den duurtebijslag);

c. eene voorloopige bezoldiging van *f* 400 's maands, ingaande met den dag van inscheping hier te lande tot den dag waarop de ambtsbezoldiging in Nederlandsch-Indië ingaat.

Gegadigden zullen zich uitdrukkelijk moeten verbinden om gedurende den tijd van drie achtereenvolgende jaren, ingaande met den dag van ontscheping in Nederlandsch-Indië, als tijdelijk inspecteur van financiën der 2de klasse bij den dienst der belastingen in Nederlandsch-Indië te dienen.

Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 1 April a.s. bij ongezegeld verzoekschrift (te adresseeren aan de 2de afdeeling van het Departement van Koloniën) te wenden tot den Minister van Koloniën.

In het verzoekschrift moeten worden vermeld plaats en datum van geboorte, of de gegadigde gehuwd of ongehuwd is en in het eerste geval het geslacht en de leeftijd zijner kinderen, terwijl voorts daarin moeten voorkomen uitvoerige inlichtingen omtrent levensloop en hetgeen verder voor de beoordeeling van de sollicitatie van belang kan zijn.

(Nederlandsche Staatscourant van
11 en 12 Maart 1921 No. 50).

Mutaties van 16 tot 22 Maart 1921.

Nieuwe leden.

M. van Hardeveld, Secr. Immigratie Comm. O.-I., Scheveningen, Stevinstraat 49, *f* 5.

P. R. Vetter, Notaris Probolingo, Haag, v. d. Eyndestraat 6, *f* 5.

H. J. Inger, Eindhoven, Willem II straat 3, *f* 5.

P. M. J. Koning (leerling Landbouwschool), Deventer, Brink 66, *f* 2.50.

A. W. J. D. Giest, idem idem, Welle 3, *f* 2.50.

Nieuwe Begunstigers (K. W. niet toezenden).

V. Slors, Apeldoorn, *f* 1.

Afschrijven:

Handelsvereeniging „Java", Amsterdam, Keizersgracht 259 (begunstiger).

Th. C. Rappard, Gep. Asst. Resident, Haag, Riouwstr. 53.

C. M. Hoogenboom (St. Afd.) Leiden, Witte Singel 15.

H. W. J. Sames, Brummen, Klein Bonga.

Groote Societeit, Groningen, Groote Markt (Abonnem.)

Hotel Albion, Vlissingen (Abonnement).

P. H. van der Kemp, Haag, Koningskade 24.

Jac. Ibelings, Amsterdam, 1e Helmersstraat 116.

Adreveranderingen.

W. J. H. Schophuis, Cand. Houtvester, van: Wageningen Villapark, naar: den Helder, Binnenhaven 34, *f* 5.

D. Lamers, onderwijzer O.-I., van: Schiedam L. Nieuwstraat 103, naar: Haag, Cornelis Speelmanstraat 22, *f* 5.

C. W. Pantekoek, Kap. Mil. Administratie O.-I., van: Bandoeng naar: Alkmaar, Ged. Nieuwe Sloot 83, *f* 2.50.

Dr. J. C. Witjens, Mil. paardenarts, van: Malang naar: Utrecht, Speykstraat 16, *f* 5.

A. W. E. Weyerman, Directeur H.T.M., Haag van: Stadhouderslaan 33 naar: J. v. Nassaustraat 90.

Mr. A. H. de Boer, van: Haag Pr. Mauritslaan 8, naar: Medan (O.-I.) Hotel de Boer, *f* 5.

Mevr. wed. van der Willigen-Kohler, van: Teteringen, Ginnekenweg 104, naar: Haag v. d. Eyndestraat 35, *f* 5.

S. H. Tong (vroeger St. Afd.) van: Leiden Oude Vest 27a, naar: Weltevreden Dep. B.B., *f* 2.50.

P. J. Hoosterman, Contr. B. B., van: Weltevreden Dep. B.B., naar: Dongala (Res. Menado).

H. J. Hoekstra, Contr. B. B., van: Weltevreden Dep. B.B. naar: Siboga (Res. Tapanoeli).

A. A. C. Nixles, Resident, van: Endeh (Flores) naar: Lebong (res. Benkoelen).

C. Schultz, gep. kapitein Inf., van: Mr. Cornelis naar: Soerabaja Goebang Koninginneweg 1.

J. T. Sandberg, van: Voorburg Koninginnelaan 21, naar: Koedoes (Java) s.c. Pendeng, *f* 5.

A. Duif, Bussum, van: Pr. Hendriklaan 41 naar: Pr. Hendriklaan 21.

E. M. van Hille, Inspecteur Dir. Belastingen, Groningen, van: Oosterstraat 59a naar: Josef Israëlstraat 29.

Vereeniging OOST en WEST.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

[STU]DIE-COMMISSIE. **Jongelieden,** welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, [e]nz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. Hietink, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

[INF]ORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. van Gennep, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

[T]EHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. de Munnik, Telef. Scheveningen No. 248

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma [MA]RTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9. Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk)
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. Bezemer.
Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman.
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
XI. **De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

d. **Emancipatie-Toespraak** door Th. A. C. Comvalius. Prijs: 1 ex. *f* 0.25, porto *f* 0.02.

N.B. *Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.*

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

[Muz]iek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
[Tee]ken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
[Less]en in moderne talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
[Fran]sche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
[Opl]eiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
[Schr]ijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor [hul]p aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Buijs Ballotstraat 15.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de [opv]oeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

[OP]GAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR. Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
H. Th. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstukk.
H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.

[LE]DEN, die in deze opgave opgenomen **wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der** [Vere]eniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Sragen, res. Soerakarta, Java.